

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Пресиян Бургов

ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
„Доктор” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и
правни науки, професионално направление 3.2 Психология, научна
специалност „Педагогическа и възрастова психология”

автор: Анита Лазарова Крънчева

**тема: „Емоционална интелигентност, стилове на учене и
логическо мислене при ученици на възраст от 14 до 17 години“**

научен ръководител: доц. д. н. Стоил Мавродиев

ЮЗУ „Неофит Рилски”

Благоевград

2026

Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № 61 от 14.01.2026 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски” и решение на факултетния съвет на Философски факултет (Протокол № 24 от 12.01.2026 г.) съм определен за член на научното жури за защита на дисертационен труд на тема: „Емоционална интелигентност, стилове на учене и логическо мислене при ученици на възраст от 14 до 17 години“ за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2 Психология, научна специалност „Педагогическа и възрастова психология”. Автор на дисертацията е **Анита Лазарова Крънчева**, отчислен с право на защита докторант към катедра „Психология”, Философски факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Представеният комплект документи съответства на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагането му и Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

От приложените заповеди и протоколи е видно, че са спазени всички процедури по провеждане на докторантурата, предварителното обсъждане на дисертационния труд и насочването му към защита.

Авторефератът отговаря на изискванията и коректно представя в съдържателен план важни аспекти от настоящата дисертация.

Актуалност на темата и целесъобразност на поставените цели и задачи

В последните няколко десетилетия сме свидетели на засилен интерес към емоционалната интелигентност както в концептуален, така и емпиричен контекст. Още Хауърд Гарднър в своята теория за множествената интелигентност включва интерперсоналната и интраперсоналната, които могат да се разглеждат като базови в структурата на съвременните идеи за същността на емоционалната интелигентност. Приема се, че тези два типа интелигентност са толкова значими, колкото и интелигентността измервана чрез стандартните тестове за интелигентност.

Въпреки наличието на редица концепции и данни от емпирични изследвания, въпросът за емоционалната интелигентност като самостоятелен психичен конструкт или като сбор от когнитивно-емоционални способности и качества, остава меко казано дискуссионен. Вероятно продължаващите изследвания в тази насока ще дадат категоричен отговор на психолозите дали става дума за отделен тип интелигентност, за част от общата или емоционалната интелигентност играе ролята на модератор между когнитивните процеси и натрупването на познание.

Базирайки се на концепцията за емоционалната интелигентност на Джон Майер и Питър Саловей и по-конкретно на идеята за използване на емоциите в мисловните процеси, Анита Крънчева изгражда научните си търсения. Според концепцията емоциите управляват нашето внимание, подготвят ни за действие и влияят на процесите на мислене. Способността ефективно да използваме емоциите в мисленето ни предоставя възможност да виждаме ситуациите от друг ъгъл и ни помага да решаваме значително по-ефективно проблемите. Именно в тази насока докторантът търси корелация между емоционалната интелигентност, стиловете на учене и логическото мислене „като методологична основа на критичното мислене“. (с. 7)

Актуалността на темата не подлежи на съмнение тъй като проблемите в средното образование, а и в образованието като цяло се задълбочават с всяка изминала година. Липсата на адекватни реформи, адаптирането на методиките на преподаване, въвеждането на приложно ориентирани дисциплини, ненавременното въвеждане на външно оценяване и редица недостатъчно обмислени промени направи образованието нерелевантно на променящите изисквания към младите хора.

Анита Крънчева формулира основната цел на дисертацията – „да се изследва връзката между емоционална интелигентност, стилове за учене и критично мислене“. (с. 76)

Познаване на проблема

Докторантът вниква в същността на проблема и прави опит да го представи интердисциплинарно. Впечатление прави доброто познаване на историята, еволюцията и съвременните концепции за същността и ролята на емоционалната интелигентност като самостоятелен конструкт или като част от генералната интелигентност. Направен е задълбочен анализ на

изследванията по темата и промените в стиловете на учене и формирането на критично мислене у учениците. Акцентът е поставен върху медиращата функция на емоционалната интелигентност върху целият учебен процес, изграждането на адекватни стилове на учене и тенденцията към критично обмисляне на информацията, получавана в училищна среда. Идеята е, че с повишаване на емоционалната интелигентност вероятността от благоприятно повлияване на постиженията на учениците би нараснала.

Представените три публикации са релевантни на изследваната проблематика и целта на дисертацията.

Използваната литература включва петстотин и тридесет източника, относително релевантни на изследвания проблем. Анализирани са както нови, така и по-стари класически концепции, което говори за умение за концептуализиране на проблема.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Представеният за рецензиране текст отговаря на изискванията за научност и логическа свързаност. Той се отличава с добър стил и поглед към разглеждания проблем. Обемът на дисертацията е сто двадесет и три стандартни страници, като анализът на данните от изследването удачно е представен под формата на тридесет таблици.

Обект на изследването са сто и четиридесет лица на възраст между четиринадесет и седемнадесет години. Изследваните лица са диференцирани по пол, възраст и клас, в които се обучават.

Предметът на изследване не е дефиниран.

Идеята за наличие на възможни корелации се презентира в **шест хипотези**, като липсва **водеща хипотеза** на емпиричното изследване.

В него конкретно са посочени шест изследователски задачи, които следва да се изпълнят за постигане целта на разработката.

Дисертационният труд има класическа структура. В съдържателно отношение са обособени увод, три глави, заключение, научни приноси, използвана литература и приложения.

Уводът съдържа изчерпателно описание на изследователския проблем, представя мотивацията на автора, загатва обхвата и спецификите на изследването.

В **първа глава** е представен детайлен преглед на водещите и не толкова дискуссионни концепции за емоционалната интелигентност. Анита Крънчева насочва вниманието към теориите на Д. Голман, Дж. Майер и П. Саловей и Р. Бар-Он. Посочени са редица изводи от предишни изследвания по темата, които са релевантни на изследователската цел.

Направен е анализ на критичното мислене като се дефинира, че: „Критичното мислене надгражда логиката, като добавя елементи като отвореност към нови идеи, оценка на надеждността на източниците, саморефлексия и контекстуален анализ. Критичното мислене е по-широко и по-приложимо в съвременния академичен контекст тъй като днес се акцентира върху умения за справяне с несигурност, сложни проблеми и интердисциплинарни въпроси.“ (с. 29-30)

В края на главата докторантът поставя акцент върху стиловете учене, които: „...имат съществено значение по няколко направления. От една страна, добре развитите умения за учене подпомагат постиженията на учениците във всички учебни предмети и създават по-благоприятна среда за обучение. От друга страна, те предоставят ценни инструменти за учене през целия живот, които улесняват успешното справяне с различни изпити и тестове. Освен това, стиловете на учене се различават от общата интелигентност и могат дори да компенсират липсата на достатъчна

грамотност или предварителни знания по определена тема при решаване на проблеми.“ (с. 53)

Втора глава ни запознава с теоретичният модел и дизайна на емпиричното изследване. Описани са обекта, целите, хипотезите и основните задачи на изследването.

Посочени са избраните методи за изследване и статистическите методи за анализ и обработка на получените резултати.

Трета глава Анита Крънчева отделя на анализа и обработката на получените резултати от емпиричното изследване. Направената статистическа обработка на получените данни е придружена с количествен и качествен анализ, резултиращ в частично релевантни изводи с теоретичен и възможен, приложен характер.

В **Заключението** коректно са отбелязани основните научни приноси, значимостта на изследвания проблем, резултатите от теоретичния анализ и получените емпирични данни. Постигната е заложената в дисертацията основна цел и са изпълнени поставените задачи. Относно издигнатите хипотези следва да се подчертае, че се потвърждават първа и шеста. Четвъртата хипотеза се потвърждава частично, докато втора, трета и пета хипотеза напълно се отхвърлят.

Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Съгласен съм с така дефинираните приноси в дисертацията както в теоретичен, така и отчасти в практико-приложен аспект. Считам, че в създадения дизайн и използваната емпирична методика също има приноси.

Преценка на публикациите по дисертационния труд

Представените три публикации отразяват съществени части от дисертационния труд и са релевантни на изследваната проблематика.

Лично участие на докторанта

Не изразявам съмнение в личния принос на докторанта. Дисертацията е логически свързана и едностилна.

Забележки и препоръки

В структурно отношение считам, че би било удачно втора глава на дисертационния труд да бъде теоретична и да е насочена към анализ на стиловете учене, видовете мислене и възрастовите особености на лицата в изследвания възрастов период. Многобройните подточки в трета глава биха могли да се обединят в точка „Анализ на резултатите от емпиричното изследване“, което би внесло яснота и облекчило четящият.

Лично на мен ми липсва формулирането на водеща хипотеза и евентуалното подреждане на останалите хипотези като подхипотези. По този начин би се изяснишила и диференцирала основната идея на докторанта, което значително би повишило научната и приложна стойност на дисертацията.

Включването на преки цитирания в дисертационния труд, които липсват, изглежда меко казано странно на фона на огромния обем посочена литература в библиографията.

Заклучение

Дисертационният труд съдържа приноси в теоретичен и практико - приложен аспект и съответства на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за пролагането му и Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Представеният дисертационен труд и съпътстващи материали показват, че докторантът притежава необходимите теоретични знания и професионални умения за извършване на научни изследвания. Въпреки

посочените препоръки, давам своята положителна оценка и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор” в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2 Психология, научна специалност „Педагогическа и възрастова психология” на **Анита Лазарова Крънчева**.

08.02.2026 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Пресиян Бургов

STATEMENT

by Assoc. Prof. Presiyan Burgov, PhD

VTU „St. Cyril and St. Methodius”

on dissertation for the award of the educational and scientific degree "Doctor"
in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences,
professional field 3.2 Psychology, scientific specialty "Pedagogical and age
psychology"

Author: **Anita Lazarova Krancheva**

Topic: **“Emotional intelligence, learning styles, and
logical thinking in students aged 14 to 17”**

Scientific supervisor: **Assoc. Prof. Stoil Mavrodiev, Ph.D., D.Sc.**

SWU "Neofit Rilski"

Blagoevgrad

2026

General presentation of the procedure and the PhD student

By the order № 61 от 14. 01. 2026 of the Rector of the SWU “Neofit Rilski” and decision of the Faculty Council of the Faculty of Philosophy (Protocol №24 from 12. 01. 2026) i have been appointed as a member of the scientific jury for the defense of the dissertation with theme: **"Emotional intelligence, learning styles, and logical thinking in students aged 14 to 17"** for the award of the degree of Doctor of Education and Science in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, professional field 3.2 Psychology, scientific specialty "Educational and age psychology". The author of the dissertation is **Anita Lazarova Krancheva**, a PhD student at the Department of Psychology, Faculty of Philosophy, SWU “Neofit Rilski”.

The submitted set of documents complies with the requirements of the Academic Staff Development Act in the Republic of Bulgaria, its Implementing Regulations and the Internal Rules for Academic Staff Development of the SWU “Neofit Rilski”.

It is evident from the attached orders and protocols that all the procedures for conducting the PhD, the preliminary discussion of the thesis and its referral for defense have been followed.

The abstract meets the requirements and correctly presents important aspects of this dissertation in a meaningful way.

Relevance of the topic and appropriateness of the aims and objectives

In recent decades, we have witnessed increased interest in emotional intelligence in both conceptual and empirical contexts. Howard Gardner, in his theory of multiple intelligences, includes interpersonal and intrapersonal intelligence, which can be considered fundamental to the structure of contemporary ideas about the nature of emotional intelligence. It is accepted that these two types of intelligence are as significant as the intelligence measured by standard intelligence tests.

Despite the existence of a number of concepts and data from empirical studies, the question of emotional intelligence as an independent mental construct or as a set of cognitive-emotional abilities and qualities remains, to say the least, debatable. Perhaps ongoing research in this area will provide psychologists with a more definitive answer as to whether it is a separate type of intelligence, part of general intelligence, or whether emotional intelligence plays the role of a moderator between cognitive processes and the accumulation of knowledge.

Anita Krancheva bases her scientific research on John Mayer and Peter Salovey's concept of emotional intelligence, and more specifically on the idea

of using emotions in thought processes. According to this concept, emotions control our attention, prepare us for action, and influence our thought processes. The ability to effectively use emotions in our thinking allows us to see situations from a different angle and helps us solve problems much more effectively. It is in this direction that the doctoral student seeks a correlation between emotional intelligence, learning styles, and logical thinking "as a methodological basis for critical thinking." (pp. 7)

The relevance of the topic is beyond doubt, as the problems in secondary education, and in education as a whole, are becoming more acute with each passing year. The lack of adequate reforms, the adaptation of teaching methods, the introduction of application-oriented disciplines, the untimely introduction of external assessment, and a number of ill-considered changes have made education irrelevant to the changing demands placed on young people.

Anita Krancheva formulates the main goal of the dissertation – "to examine the relationship between emotional intelligence, learning styles, and critical thinking." (pp. 76)

Knowledge of the problem

The doctoral student understands the essence of the problem and attempts to present it in an interdisciplinary manner. The author's good knowledge of the history, evolution, and contemporary concepts of the essence and role of emotional intelligence as an independent construct or as part of general intelligence is impressive. An in-depth analysis of research on the topic and changes in learning styles and the formation of critical thinking in students is provided. The emphasis is on the mediating function of emotional intelligence on the entire learning process, the development of adequate learning styles, and the tendency to critically consider the information received in the school

environment. The idea is that as emotional intelligence increases, the likelihood of a positive impact on student achievement would also increase.

The three publications presented are relevant to the research topic and the aim of the dissertation.

The literature used includes five hundred and thirty sources that are relatively relevant to the research problem. Both new and older classical concepts are analyzed, which demonstrates an ability to conceptualize the problem.

Characteristics and evaluation of the thesis

The text submitted for review meets the requirements for scientific rigor and logical coherence. It is distinguished by its good style and perspective on the problem under consideration. The dissertation is one hundred and twenty - three standard pages long, and the analysis of the research data is aptly presented in the form of thirty tables.

The study covers one hundred and forty individuals aged between fourteen and seventeen. **The objects** are differentiated by gender, age, and grade level.

The subject of the study is not defined.

The idea of possible correlations is presented in **six hypotheses**, but there is **no leading hypothesis** for the empirical study.

Six specific research tasks are identified that need to be completed in order to achieve the objective of the study.

The dissertation has a classical structure. In terms of content, it consists of an introduction, three chapters, a conclusion, scientific contributions, references, and appendices.

The introduction contains a comprehensive description of the research problem, presents the author's motivation, and outlines the scope and specifics of the study.

The first chapter presents a detailed overview of the leading and less controversial concepts of emotional intelligence. Anita Krancheva draws attention to the theories of D. Goleman, J. Mayer, P. Salovey, and R. Bar-On. A number of conclusions from previous studies on the topic that are relevant to the research objective are cited.

An analysis of critical thinking is made, defining it as: "Critical thinking builds on logic by adding elements such as openness to new ideas, assessment of the reliability of sources, self-reflection, and contextual analysis. Critical thinking is broader and more applicable in the contemporary academic context, as today there is an emphasis on skills for dealing with uncertainty, complex problems, and interdisciplinary issues." (pp. 29-30)

At the end of the chapter, the doctoral student emphasizes learning styles that: "...are essential in several ways. On the one hand, well-developed learning skills support students' achievements in all subjects and create a more favorable learning environment. On the other hand, they provide valuable tools for lifelong learning that facilitate successful completion of various exams and tests. Furthermore, learning styles differ from general intelligence and can even compensate for a lack of sufficient literacy or prior knowledge on a given topic when solving problems." (pp. 53)

The second chapter introduces us to the theoretical model and design of the empirical study. It describes the object, objectives, hypotheses, and main tasks of the study.

It specifies the selected research methods and statistical methods for analyzing and processing the results obtained.

Anita Krancheva devotes the **third chapter** to the analysis and processing of the results obtained from the empirical study. The statistical processing of the

data obtained is accompanied by quantitative and qualitative analysis, resulting in partially relevant conclusions of a theoretical and possible applied nature.

The conclusion correctly notes the main scientific contributions, the significance of the research problem, the results of the theoretical analysis, and the empirical data obtained. The main objective set out in the dissertation has been achieved and the tasks set have been completed. Regarding the hypotheses put forward, it should be emphasized that the first and sixth are confirmed. The fourth hypothesis is partially confirmed, while the second, third, and fifth hypotheses are completely rejected.

Contributions and significance of the paper for science and practice

I agree with the contributions defined in the dissertation, both in theoretical and, to some extent, practical terms. I believe that the design created and the empirical methodology used also make a contribution.

Assessment of the publications on the thesis

The three publications presented reflect essential parts of the dissertation and are relevant to the research topic.

Personal contribution of the PhD student

I have no doubts about the doctoral student's personal contribution. The dissertation is logically connected and consistent in style.

Comments and recommendations

In terms of structure, I believe it would be appropriate the second chapter of the dissertation to be theoretical and focused on analyzing learning styles, types of thinking, and age characteristics of individuals in the studied age group. The numerous sub-points in the third chapter could be combined into a single point entitled "Analysis of the results of the empirical study," which would provide clarity and make it easier for the reader.

Personally, I find the formulation of a leading hypothesis and the possible arrangement of the other hypotheses as sub-hypotheses to be lacking. This would clarify and differentiate the doctoral student's main idea, which would significantly increase the scientific and practical value of the dissertation.

The inclusion of direct citations in the dissertation, which are missing, seems strange, to say the least, given the huge volume of literature cited in the bibliography.

Conclusion

The dissertation contains contributions in theoretical and practical-applied aspects and complies with the requirements of the Academic Staff Development Act in the Republic of Bulgaria, its Regulations and the Internal Rules for Academic Staff Development of SWU "Neofit Rilski".

The submitted dissertation and accompanying materials show that the PhD student possesses the necessary theoretical knowledge and professional skills to carry out scientific research. In spite of the above recommendations, I give my positive assessment and propose the Honorable Scientific Jury to award the degree of Doctor of Education and Science in the field of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.2 Psychology, scientific specialty "Pedagogical and Age Psychology" to **Anita Lazarova Krancheva**.

February 8, 2026

Statement by:

Assoc. Prof. Presiyan Burgov, PhD